

R E C E N Z J A

PRACY DOKTORSKIEJ
MAGISTRA
ŁUKASZA ZGIEPA

pod tytułem

Uwarunkowania rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy

Praca doktorska magistra Łukasza Zgiepa, opracowana została pod kierunkiem dr hab. Ludwika Wickiego, w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw na Wydziale Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Przedłożona recenzja jest sporządzona zgodnie z wymogami ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki z późniejszymi zmianami i odnosi się do elementu wyszczególnionego w powołanej regulacji w artykule 13. punkt 1: *Rozprawa doktorska przygotowywana pod opieką promotora albo pod opieką promotora i promotora pomocniczego, o którym mowa w artykule 20 ust. 7, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej*, a także na podstawie rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim.

Szczegółowo opinia została przedstawiona z uwzględnieniem następujących kryteriów:

- (1) Wybór tematu,
- (2) Tytuł, założenia badawcze, cel rozprawy, metodyka badań,
- (3) Struktura i spełnienie wymogów formalnych w tym poprawność formalno-językowa,

- (4) Dobór źródeł i literatury naukowej,
- (5) Zawartość merytoryczna i ocena warsztatu naukowego zaprezentowanego w pracy,
- (6) Konkluzja końcowa.

Zarówno część teoretyczna, jak i empiryczna wyraźnie sytuują recenzowaną dysertację w obszarze nauk ekonomicznych.

(1) Wybór tematu

Problematyka pracy jest związana z rozwojem sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy, jego identyfikacji i charakterystyce zarówno w Polsce, jak i na świecie. Temat rozprawy objaśnia problematykę identyfikacji i badania najważniejszych czynników rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według tegoż modelu w Polsce. Autor stara się wykazać zauważalny związek występujący pomiędzy współczesnymi modelami biznesu w Polsce, a wcześniej skonstruowanymi w Stanach Zjednoczonych, czy w Europie Zachodniej. Swoją uwagę skupia na badaniu zainteresowania ofertą podmiotów funkcjonujących w modelu ekonomii współpracy, a także na motywach skłaniających do korzystania z platform ekonomii współpracy. Uważa, że należy zbadać uwarunkowania ekonomiczne, ekologiczne i społeczne ich funkcjonowania, jak również rozpoznać potencjał rozwoju nowego, ale jakże mocno już osadzonego w praktyce życia gospodarczego nowego sektora gospodarki w Polsce.

Odnosząc się do tytułu pracy należy stwierdzić, że jest on zapowiedzią podjęcia istotnej i aktualnej dyskusji naukowej nad uwarunkowaniami rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy czyli dyskursu o jego determinantach, ograniczeniach, ale również pojawiających się szansach. Autor postanowił zbadać zasadność postawionej tezy, że sektor ten posiada mocno osadzone w realiach rzeczywistego życia gospodarczego perspektywy dalszego rozwoju.

Tematyka rozwoju sektora przedsiębiorstw funkcjonujących według modelu współpracy jest stosunkowo nowa i w pewnej mierze można uznać, że trudno w literaturze odnaleźć wiele pozycji w tym obszarze zarówno polskiej, jak i obcojęzycznej, chociażby ze względu na krótki okres działania tychże przedsiębiorstw, niewielką grupę skutecznych przedsiębiorstw, brak możliwości wyznaczenia wiarygodnej próby reprezentacyjnej do badania co uniemożliwia stawianie wiarygodnych wniosków, szerokie rozproszenie branżowe i różnorodną ilość występujących podmiotów, co z pewnością utrudnia analizy międzysektorowe. Teza ta nie odnosi się do szeroko pojętej ekonomii współpracy.

Z praktycznego punktu widzenia zaproponowany temat uważam za ważny i aktualny, a ponadto wymagający ciągłego monitorowania. Zdaniem wielu ekonomistów ekonomia współpracy umożliwia racjonalne i efektywniejsze zastosowanie zasobów zarówno materialnych jak i niematerialnych, a co za tym idzie ich wykorzystanie, czego wymiernym skutkiem są osiągnięte oszczędności ekonomiczno-społeczne.

Model prowadzenia działalności gospodarczej według zasad postulowanych przez ekonomię współpracy zaczął rozwijać się niespełna dekadę temu jako przykład innowacji społecznych, które powstawały na najniższych szczeblach operacyjnych prowadzonych działalności gospodarczych. Z czasem zasady wprowadzane przez ekonomię współpracy coraz szerzej rozpowszechniały się przyczyniając się do powstawania innowacji społecznych w wielu sektorach i branżach współczesnej gospodarki.

Współcześnie działalność gospodarcza prowadzona według zasad ekonomii współpracy rozważana jest (między innymi w recenzowanej pracy doktorskiej) jako realna alternatywa dla dotychczasowych rozwiązań wielu modeli biznesowych uznawanych jako wystarczające i właściwie spełniające zamierzone działania. Pojawiły się więc rozwiązania, które nie tylko wymagają weryfikacji pod względem ich przydatności, ale także ogólnospołecznego ich uznania, jak również prawnego usankcjonowania. Z czasem pojawił się problem promocji tego rodzaju działań, jak również określenia możliwości zdyskontowania korzyści wynikających z wdrażania do gospodarki zasad ekonomii współpracy. Usankcjonowanie prawne, a przede wszystkim wyznaczenie regulacji w tym zakresie zarówno w Polsce, jak i Unii Europejskiej stworzy realne pole działania dla firm pragnących założyć działalność gospodarczą na zasadach ekonomii współpracy, co może okazać się niezwykle korzystnym rozwiązaniem dla rzeszy osób korzystających z ich usług, gdyż z dotychczasowych doświadczeń wynika, że są one znacząco tańsze, niż ich dotychczasowe odpowiedniki. Pojawiły się więc formy usług, które są konkurencyjne w stosunku do istniejących rozwiązań, a przede wszystkim na rynku wystąpiło na nie szerokie zapotrzebowanie. Popularyzacji tego rodzaju usług sprzyja rozpowszechnianie się szerokiego i powszechnego dostępu do Internetu, wszelkiego rodzaju technologii informatycznych oraz moda na wszelkiego rodzaju startupy i tworzenie nowych typów przedsiębiorstw. Powszechnymi modelami finansowania przedsięwzięć biznesowych są crowdfunding udziałowy, crowdfunding nagrodowy, crowdinvesting, czy też crowdsourcing.

Reasumując uważam, że zaproponowany temat pracy jednoznacznie należy ocenić jako wybrany trafnie, a podjęcie tejże problematyki okazało się ważne i aktualne dla rozwiązań cechu-

jących stan rzeczywisty w obszarze potrzeb występujących w polskiej gospodarce. Mam nadzieję, że podjęty temat będzie inspiracją do prowadzenia badań w tym obszarze nie tylko przez Autora, ale wielu badaczy specjalizujących się w badaniach branżowych.

(2) Tytuł, założenia badawcze, cel rozprawy, metodyka badań

Tytuł pracy *Uwarunkowania rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy* jest z pozoru skonstruowany prawidłowo, gdyż zawarto w nim główny problem i obszar badawczy, co wskazało na prawidłową konceptualizację struktury rozprawy i ukierunkowało operacjonalizację badań empirycznych. Brakuje w nim jednak wyznaczenia interwału czasowego obejmującego badanie uwarunkowań rozwoju sektora, co dopiero w treści pracy Autor objaśnia, że model ten znajduje się na etapie wstępnego, acz permanentnego rozwoju.

Autor w pierwszym rozdziale dysertacji stawia do weryfikacji na podstawie dostępnej na etapie przygotowania pracy wiedzy oraz przeglądu literatury następujące hipotezy badawcze:

1. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie sektora gospodarki według modelu ekonomii współpracy w Polsce są korzyści ekonomiczne uzyskiwane przez konsumentów.
2. Wśród czynników demograficznych istotnie wpływających na poziom korzystania z oferty podmiotów z sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy przez konsumentów dominuje wiek.
3. Rozwój sektora gospodarki działającego według modelu ekonomii współpracy, stanowi konkurencję dla dotychczasowych rozwiązań w obszarach swojego funkcjonowania.

Hipotezy te uznaję za wystarczające w stosunku do zaproponowanego tytułu pracy, a dla ogółu treści w niej zawartej poprawnie skonstruowane, chociaż robią wrażenie skonstruowanych jako objaśniających wynik przeprowadzonych badań. Zastosowana stylistyka w ich konstrukcji budzi zdumienie, ponieważ może wskazywać odmienne założenia badawcze. W przypadku pierwszej hipotezy wskazane byłoby użycie słowa „największe” zamiast „najważniejsze” co umożliwiłoby dokonanie ogólnych i bardziej obiektywnych badań, a można było się zastanowić wręcz nad ich wyznaczeniem spośród wielu. W drugiej hipotezie odgórnie mamy wyznaczony czynnik wieku jako najważniejszy wśród demograficznych uwarunkowań doty-

czących korzystania z platform ekonomii współpracy w Polsce, co wyraźnie wskazuje na intuicyjne i najbardziej powszechnie przyjmowane założenie. Zaprezentowana trzecia hipoteza badawcza jest już sama w sobie tezą, którą Autor zamierza wyłącznie pozytywnie zweryfikować.

Niestety na tym etapie badań brakło odniesienia się czym dla gospodarki państw, jak również grupy tych państw i gospodarki świata, może i powinna być ekonomia współpracy. Jaka jest też rola ekonomii współpracy we współczesnej gospodarce i jakie może przynieść wymierne korzyści finansowe i rezultaty modernizacyjne?

W rozprawie zaproponowano cel główny jako zidentyfikowanie najważniejszych czynników rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według ekonomii współpracy w Polsce.

W realizacji celu głównego wsparto się enumeratywnym wyznaczeniem celów szczegółowych, które przedstawiały się następująco: 1. Określenie powiązania teorii ekonomii współpracy z innymi teoriami ekonomicznymi; 2. Określenie najważniejszych obszarów i kierunków rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy na świecie i w Polsce; 3. Określenie korzyści dla konsumentów w obszarze ekonomicznym, społecznym i środowiskowym wynikających z funkcjonowania i rozwoju sektora gospodarki działającego według modelu ekonomii współpracy; 4. Określenie związku cech demograficznych, ekonomicznych i społecznych konsumentów z zakresem korzystania przez nich z oferty sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy w Polsce; 5. Określenie barier rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy w Polsce; 6. Określenie potencjału rozwoju sektora gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy w Polsce.

Zakres i treść wyznaczonych celów szczegółowych uważam za w pełni wpisujące się w zaproponowane zamierzenia badawcze, co potwierdza kompetentne przygotowanie warsztatu badawczego Autora ocenianej dysertacji.

Podobnie jak w przypadku wyznaczonych hipotez badawczych problematyka badawcza wyznaczona do realizacji celów badawczych została zawężona do badania sektora gospodarki funkcjonującego według modelu współpracy przy braku odniesienia się do wyznaczenia przykładowo potencjałów drzemiących w tego rodzaju przedsięwzięciach, czy też korzyściach z nich wynikających dla gospodarki ogółem. Spojrzenie holistyczne co do zaproponowanego tematu w sposób czytelny zaspokoiłoby ciekawość w tym obszarze i mocno podbudowało możliwość skonstruowania wniosków i refleksji określających pozycję i rolę ekonomii współpracy w rzeczywistości gospodarczej w Polsce.

Oceniając stronę metodyczną dysertacji należy zauważyć, że Autor w pierwszym rozdziale pracy wymienia i opisuje wiele metod badawczych, które wykorzystał w swoich badaniach, wśród których można wymienić: analizę struktury, test zgodności Chi-kwadrat, współczynnik V-Cramera, współczynnik C-Pearsona. Metody te wykorzystano w celu weryfikacji hipotez, starając się zbadać współzależności pomiędzy badanymi cechami. W pracy wykonano także pogłębioną analizę zebranych danych oraz zweryfikowano zależności z użyciem testów V-Cramera oraz C-Pearsona. Przy zbieraniu i analizie danych skorzystano ze skonstruowanego w tym celu kwestionariusza ankiety, który został wykorzystany w badaniach ilościowych.

Niestety w zaprezentowanej pracy nie odnalazłem klucza do doboru zmiennych wyjściowych, czyli zostały one wybrane przez Autora dowolnie, a w badaniach ilościowych dobór analizowanych charakterystyk ma znaczenie zasadnicze. W wielu przypadkach brakuje też merytorycznego uzasadnienia wyboru zmiennych lub są one uzasadniane wyrywkowo, co w innym przypadku mogłoby zdecydowanie wpłynąć na przejrzystość pracy i formułowane konkluzje.

(3) Struktura i spełnienie wymogów formalnych w tym poprawność formalno-językowa

Przedłożona praca liczy 175 stron samego tekstu, w tym jedynie dwie strony zajmuje spis treści. Praca liczy dziewięć ponumerowanych części, z których pierwszy rozdział stanowi opis metodyki badań, następne siedem można uznać za rozdziały właściwe, a ostatni jako podsumowanie.

Uważam, że wstęp pracy (wyjątkowo skromny w swej treści), większość tekstu zawartego w ośmiu rozdziałach pracy i podsumowanie mają charakter merytoryczny, ich treści prawidłowo odnoszą się do zapowiadanych tytułów, są wzajemnie powiązane i tworzą logiczną całość.

Dwa z zaproponowanych rozdziałów (2 i 3) poświęcone zostały opisowi uwarunkowań rozwoju ekonomii współpracy oraz jej charakterystyce i stanowi obecnemu. Można je uznać jako wstępną bazę teoretyczną do objaśnienia zestawu badań własnych, wskazania uwarunkowań funkcjonowania, czy też możliwości rozwoju (4-8). W aneksie dołączona została ankieta wykorzystywana do operacjonalizacji przeprowadzonych badań.

Oceniając strukturalną stronę dysertacji wyrażam pozytywną ocenę, chociaż uważam, że wydzielenie całego pierwszego rozdziału zawierającego opis metodyki badań nie było najlepszym rozwiązaniem, gdyż tego rodzaju informacje (cele i hipotezy badawcze, źródła danych wykorzystywanych w pracy i techniki ich pozyskania oraz zastosowane techniki badawcze) należy

umieszczać we wstępie pracy. Ponadto Autor zestawiając wyniki z ankiety często posłużył się bezpośrednim ich przeniesieniem z ankiety dodając krótkie słowa komentarza, często dublując w tekście dane tabelaryczne (np. rozdział 4). Ogólnie uważam, że Autor w sposób zrozumiały i logiczny przedstawił swoje zamierzenia w odniesieniu do zawartości oraz sposobu prezentacji podejmowanych w dysertacji rozwiązań. Należy też zauważyć, że jest to opracowanie złożone, zaproponowane treści są skomponowane zarówno pod względem hierarchii tekstu, a poszczególne części są dopasowane w aspekcie szczegółowości prowadzonej analizy.

Praca ponadto jest rzeczowo skonstruowana, ścisła i zrozumiała w odbiorze. Podkreślenia wymaga wyjątkowa przejrzystość treści pracy, zestawienie graficzne i tabelaryczne oraz prawidłowo używane terminologia i język. Praca jest należycie napisana w obszarze logiki, kompletności i zgodności elementów treściowych z zaproponowanym tematem.

Reasumując recenzowana praca została przygotowana w zgodzie z wymogami formalnymi stawianymi dysertacji na stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

(4) Dobór źródeł i literatury naukowej

Praca zawiera bibliografię w której przemieszano książki z artykułami naukowymi i materiałami pochodzącymi z zasobów Internetu (łącznie 102 pozycje, w tym 47 z Internetu).

Spśród cytowanych prac 28 (około $\frac{1}{4}$ powoływanych prac) to literatura zagraniczna – głównie angielska i amerykańska (w zestawieniu można odnaleźć 10 pozycji książkowych), a 19 to wszelkiego rodzaju opracowania polskie (w zestawieniu można odnaleźć 10 pozycji książkowych). Czyli ogółem autor sięgnął do 20 pozycji książkowych, co niestety świadczy o bardzo skromnym przygotowaniu źródłowym i naukowym dysertacji, gdyż przedkładana praca została oparta w większości na tzw. źródłach internetowych. Otwierając jakiegokolwiek zasoby posiadane przez biblioteki ekonomiczne w kraju można znaleźć ich kilkadziesiąt, a Autor odnosi się jedynie do tych, które zawierają w tytułach słowa dotyczące współpracy i ekonomii. W dysertacji brakuje kwerendy w obszarze podstawowej literatury dotyczącej rozważań na temat ekonomii współpracy, jak również modeli biznesu, które stały się przecież inspiracją do wielu badań na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat.

(7) Zawartość merytoryczna i ocena warsztatu naukowego zaprezentowanego w pracy

Jak wcześniej zauważono recenzowana praca składa się jakby z dwóch wydzielonych części, z których pierwsza (rozdziały 2 i 3) została poświęcona opisowi uwarunkowań rozwoju ekonomii współpracy w ujęciu teoretycznym, a także odniesieniu się do współczesnych opracowań naukowych w tematyce ekonomii współpracy w Polsce i na świecie. Ponadto scharakteryzowano stan rozwoju ekonomii współpracy, a także modeli biznesowych w poszczególnych branżach. Interesującą stroną tej części jest prezentacja polskich przedsiębiorstw funkcjonujących w modelu ekonomii współpracy.

Przyglądając się treściom zamieszczonym w pierwszym rozdziale dysertacji, zauważamy, że Autor prowadzi teoretyczne rozważania na temat uwarunkowań rozwoju ekonomii współpracy, jej historycznych uwarunkowań, przyczyn rozwoju oraz miejsca ekonomii współpracy w teorii ekonomii. Autor słusznie podkreśla, że „ekonomia współpracy czerpie z wielu dotychczasowych nurtów ekonomii, a jako nowa i interdyscyplinarna teoria w ekonomii obejmuje swym zasięgiem większość sektorów współczesnej gospodarki”. Zapowiada też, że „bardzo ważna jest analiza interesów zarówno osób fizycznych, jak i państwa”, ale niestety tej drugiej części nie zdołał w tej pracy przeanalizować i odpowiednio określić. Autor w swym teoretycznym wywodzie (rozdział 2) stara się dowieść, że ekonomia współpracy jest w teorii ekonomii zjawiskiem nowym, chociaż twierdzi, że współpraca towarzyszyła rodzajowi ludzkiemu od samego początku. W treści rozdziału Autor skupia się na przeglądzie pojęcia ekonomii współpracy wspierając się opisem modeli biznesowych collaborative economy, a także opisuje relacje ekonomii współpracy z innymi teoriami ekonomicznymi. Ujęcie teoretyczne zagadnienia wystarczająco wspiera zaproponowaną problematykę badawczą, chociaż brakło w nim szerszego odniesienia, jaką rolę może odegrać teoria ekonomii w skuteczności realizowanej przez państwo polityki gospodarczej w tym obszarze.

W trzecim rozdziale Autor podjął próbę charakterystyki rozwoju ekonomii współpracy, który wsparł opisem trzech branż (transportowej, nieruchomości i finansowej). Ich opis uzupełnił prezentacją funkcjonowania wybranych przedsiębiorstw według modelu ekonomii współpracy, co de facto stanowi swego rodzaju raport (sprawozdanie) opisujący istniejący stan w zakresie organizacyjno-finansowym. Niestety trudno doszukać się w tym zestawieniu jakiegokolwiek podsumowania odnoszącego się do istniejącej sytuacji, chyba, że przyjmiemy odgórną narrację, że są to działania niezwykle korzystne zarówno dla wykonujących je przedsiębiorców i klientów.

W drugiej części dysertacji (rozdziały 4, 5, 6 i 7) zostały przedstawione wyniki badań własnych autora przeprowadzonych w 2015 roku na terytorium Polski. Oba badania miały charakter pionierski i po raz pierwszy w Polsce tak szczegółowo zbadano modele biznesowe zjawiska ekonomii współpracy. Przeprowadzone badania pozwoliły na weryfikację postawionych hipotez badawczych i przyczyniły się do lepszego rozpoznania collaborative economy w Polsce.

Czwarty rozdział to charakterystyka badań własnych, w którym zawarto charakterystykę wyników pochodzących z badań ankietowych, gdzie zbadano zaufanie respondentów do proponowanych rozwiązań, znajomość przez nich stosowanej terminologii stosowanej w ekonomii współpracy oraz ich styl życia. Rozdział stanowi syntetyczny opis wyników odpowiedzi stawianych w kwestionariuszu badawczym, a za jego wartość dodaną można uznać osądy Autora, takie jak:

- że Polska charakteryzuje się niskim poziomem zaufania społecznego, co wynika z przeszłości historycznej naszego regionu;

- zdaniem respondentów platformy ekonomii współpracy są zjawiskiem pozytywnym wspierającym tworzenie więzi społecznych.

W rozdziale piątym Autor starał się ocenić czynniki wpływające na funkcjonowanie sektora gospodarki według modelu ekonomii współpracy w Polsce. Jednak w treści tego rozdziału odnajdujemy badania dotyczące określenia korzyści związanych z collaborative economy, które według Autora należy rozpatrywać z następujących stron: - popytowej (użytkownicy platform), - podażowej (dostawcy dóbr i usług), - platform (właściciele i inwestorzy). Autor też proponuje pogrupowanie tych czynników na: 1) ekonomiczne (oszczędność pieniędzy, możliwość zarobienia dodatkowych pieniędzy, daje mi więcej możliwości); 2) ekologiczne (lepsze wykorzystanie rzeczy, czuję się świadomym konsumentem, jest dobre dla środowiska); 3) społeczne (chęć pomocy innym, poczucie bycia wartościowym członkiem społeczności, poznawanie nowych ludzi, poczucie bycia częścią większego ruchu). W konkluzji stwierdza, że „osoby planujące rozwój obecnych, jak i nowych przedsiębiorstw funkcjonujących według modelu ekonomii współpracy w Polsce powinny brać pod uwagę w pierwszej kolejności korzyści ekonomiczne użytkowników”. Nie starał się podjąć rozważań w zakresie korzyści Państwa, szeroko pojętego włączenia zasad CSR w tego rodzaju działania czy też uwzględnić roli sektora ekonomii współpracy w gospodarce.

Rozdział szósty to analiza demograficznych uwarunkowań korzystania z platform ekonomii współpracy w Polsce, gdzie Autor przeprowadził badanie według płci, wieku, miejsca zamieszkania i wykształcenia. Niestety błędem jest włączenie do rozdziału o uwarunkowaniach demograficznych pozostałych czynników o charakterze socjologicznym, do których zaliczono

np. zaufanie do ludzi w Polsce czy procentowy rozkład rozpoznawalności liczby nowych technologii przez ankietowanych.

W rozdziale siódmym zrelatywizowano rozwój ekonomii współpracy w stosunku do tradycyjnych sektorów gospodarki w konkluzji stawiając tezę, że przedsięwzięcia ekonomii współpracy stanowią współcześnie realną alternatywę w wielu obszarach gospodarki w Polsce słusznie podkreślając, że badając tego rodzaju oddziaływanie niezbędne jest przeprowadzenie dodatkowych badań lub prowadzenie statystyk, a z obowiązku recenzenta dodam, że potrzebny jest w tym celu o wiele większy materiał badawczy i prawidłowo wyliczona próba badawcza. Podkreślam także konieczność określenia korzyści dla państwa wynikające z prowadzenia i poświęcenia środków na rzecz ekonomii współpracy oraz usankcjonowanie prawne tego rodzaju działań.

W ostatnim z rozdziałów Autor postarał się nakreślić możliwości rozwoju sektora ekonomii współpracy, jak również wskazać jego najważniejsze uwarunkowania. W swoich rozważaniach opisuje dynamikę dotychczasowego rozwoju przez pryzmat wartości inwestycji w firmy funkcjonujące według zasad ekonomii współpracy, podejmuje próbę wskazania zagrożeń wynikających z monopolizacji tego rodzaju firm, a także antycypuje hipotetyczny rozwój ekonomii współpracy w Polsce. Autor stawia tezę, że zjawisko ekonomii współpracy będzie zyskiwało na znaczeniu, z czym trudno się nie zgodzić. Trudno jednak pozytywnie odnieść się do samooceny Autora, który w sposób mentorski w treści pracy oznajmia, że:

- jako, że zjawisko ekonomii współpracy jest mało opisane w literaturze przedmiotu... Tym bardziej uzasadnia to konieczność przeprowadzenia badań... oraz zwiększa wartość naukową i aplikacyjną rozprawy (s.39).

- „jest to pierwsza tego typu rozprawa doktorska, która w kompleksowy sposób przedstawia zjawisko ekonomii współpracy” (s. 177).

W podsumowaniu zawarto kilka refleksji interesujących wniosków, które wynikają wprost z przeprowadzonych badań, a pracę ogólnie podsumowuje kilka zdań zawartych na stronie 184.

Reasumując dokonania Autora na polu dyskusji naukowej w obszarze ekonomicznych determinant rozwoju sektora *gospodarki funkcjonującego według modelu ekonomii współpracy*, ich koncepcję i sposób prowadzenia procedury badań zarówno teoretycznych, jak i empirycznych - poza przedstawionymi wyżej zastrzeżeniami - **stwierdzam zadowolający poziom merytoryczny całej dysertacji.**

Zaproponowany wywód teoretyczny, jak wynika z treści jest przemyślany, czego dowodzą zaprojektowane przez Autora badania. Uważam go za uzasadniony i wystarczający. Autor zestawił w pracy wiele myśli podsumowujących poszczególne części pracy, które były wsparte oceną badanych zjawisk i podstawą do sformułowania większości wniosków ogólnych.

Większość wniosków, a szczególnie te wynikające z części analitycznej dysertacji są rezultatem bazującym na przemyśleniach, refleksjach i doświadczeniach praktycznych Autora, a także zostały sformułowane na podstawie weryfikacji hipotez badawczych.

Ocena formalnej strony pracy

Przeglądając stronę formalną recenzowanej pracy, stwierdzam, że nie zawiera ona poważniejszych błędów i braków. W tekście można jednak znaleźć kilka niedociągnięć redakcyjnych i stylistycznych, jak np.:

- niezrozumiałe zwroty (ogrywały, dzieląc je na ze względu, następuje wypierania, stała się ona w możliwa, przyczyna tego zjawisko, itd. ...);
- brak korekty redakcyjnej – tytuł podrozdziału 2.2. na stronie 24;
- brak dbałości o ujednolicenie formatu czcionki – tabela 2 na stronie 31;
- brak dbałości o czytelność rysunków np. rys. 7 na stronie 45;
- brak korekty ortograficznej - ...Po Drugiej Wojnie Światowej...;

Błędy korektorskie nie wpływają znacząco na ocenę całości opracowania, ale niestety tak krótkie opracowanie mogłoby być dokładniej przygotowane. Pomimo moich uwag stwierdzam, że praca doktorska magistra Łukasza Zgiepa prezentuje wystarczający poziom formalny i jako tekst nie budzi poważniejszych zastrzeżeń.

Wniosek końcowy

Reasumując uważam, że praca doktorska magistra Łukasza Zgiepa zasługuje na ocenę pozytywną, gdyż **spełnia wymogi stawiane tego rodzaju rozprawom naukowym** i może być podstawą do prowadzenia przez Radę Naukową Wydziału Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie dalszych czynności związanych z uzyskaniem przez Autora stopnia doktora nauk ekonomicznych.

KIEROWNIK KATEDRY
Strategii Zarządzania i Rozwoju Organizacji
dr hab. Krzysztof Firlej
Prof. nadzw. UEK

Prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Firlej
Dziekan Wydziału Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Kierownik Katedry Strategii Zarządzania i Rozwoju Organizacji
31-510 Kraków, ul. Rakowicka 27; pawilon U, pok. 410; NIP: 675-000-63-46
Telefon: +48 12 2935157; +48 12 2935173 Fax: +48 12 2937450
krzysztof.firlej@uek.krakow.pl;

